

Bilaga 8

Robertsfors kommun

Klinthedens och Solbackens vattentäkter

Förslag till skyddsföreskrifter

2016-11-11

Klinthedens och Solbackens vattentäkter

Datum 2016-11-11
Uppdragsnummer 613Z1356744
Utgåva/Status Rev. Förslag ver2

Per Lundgren Amira Peljto Sirriyeh Per Sander
Uppdragsledare Karin Hermasson Granskare
Handläggare

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	1
1.1	Rättslig grund skyddsföreskrifter	1
1.2	Syfte med skyddsföreskrifter	1
1.3	Avgränsning av skyddszoner.....	1
1.4	Vattentäktzon	1
1.5	Primär skyddszon.....	2
1.6	Sekundär skyddszon.....	2
1.7	Miljöbalkens allmänna hänsynsregler	2
2.	Läsanvisning och disposition.....	2
3.	Skyddsföreskrifter för Klinthedens och Solbackens vattentäcker	4
4.	Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna	8
4.1	Ikraftträdande	8
4.2	Beredskap	8
4.3	Anmälan om olyckshändelse	8
4.4	Ersättning	8
4.5	Tillstånd.....	8
4.6	Dispens från meddelade skyddsföreskrifter.....	9
4.7	Påföljd	9
4.8	Tillsyn.....	9
4.9	Övrig lagstiftning	9
4.10	Avseende petroleumprodukter	9
4.11	Avseende växtnäringsämnen	9
4.12	Avseende täktverksamhet, schaktnings- och underjordsarbeten.....	10
4.13	Ny lagstiftning	10
4.14	Uppsättning av skyltar och stängsel.....	10
4.15	Transport av farligt gods	10
4.16	Hur man överklagar.....	10
4.17	Upphävande av gamla vattenskyddsområden	10
5.	Definitioner av begrepp.....	11
6.	Generella bestämmelser och information	13

Klinthedens och Solbackens vattentäkter

Förslag till skyddsföreskrifter

1. Bakgrund

1.1 Rättslig grund skyddsföreskrifter

Arbetet med inrättande av vattenskyddsområde har sin rättsliga grund i miljöbalken (1998:808). I 7 kap 21 § miljöbalken (MB) anges att ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas, eller kan komma att utnyttjas, för vattentäkt. Vidare anges i 7 kap 22 § MB att för ett vattenskyddsområde ska länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

Vattenmyndigheterna har fastställt ett åtgärdsprogram för fem vattendistrikt i Sverige, enligt 5 kap 5 § miljöbalken och 6 kap 1 § vattenförvaltningsförordningen. Åtgärdsprogrammet är juridiskt bindande för myndigheter och kommuner. I åtgärdsprogrammet för Bottenviken (2009-2015) anges de åtgärder som behöver vidtas i syfte att uppfylla miljökvalitetsnormerna för distriktets vattenförekomster. I åtgärdsprogrammet anges bl.a. att kommunerna behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

1.2 Syfte med skyddsföreskrifter

Syftet med dessa skyddsföreskrifter är att motverka risker för förorening av Robertsfors kommuns vattentäkter Klintheden och Solbacken. Vidare är syftet att bibehålla en god vattenkvalitet och ge vattentillgångarna ett tillräckligt skydd både på kort och på lång sikt, d.v.s. i ett flergenerationsperspektiv.

1.3 Avgränsning av skyddszoner

Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon, primär skyddszon och sekundär skyddszon. Skyddsföreskrifterna är en del av arbetet för att förhindra att vattnet som når vattentäkten förorenas.

1.4 Vattentäktszon

Vattentäktszonen ska säkra ett effektivt närskydd för vattentäkten. Därför föreslås att vattentäktszonen för Klintheden så väl som för Solbacken omfattar de idag inhägnade områdena kring respektive uttagsområde. För Klintheden föreslås även en separat vattentäktszon för brunn 3 som omfattar brunnshuset och dess absoluta närområde. Normalt ska vattentäktszonen vara inhägnad men med nuvarande utformning med brunnshus bedöms dock säkerheten mot obehörig verksamhet vara god.

1.5 **Primär skyddszon**

Avgränsningen av den primära zonen kring både Klinthedens och Solbackens vattentäkt baseras främst på beräknade strömningstider i grundvattenmagasinet. För Solbackens vattentäkt har även hänsyn tagits till det område vid Rickleån där den inducerade infiltrationen huvudsakligen bedöms ske. Att avståndet mellan uttagsbrunnar och Rickleån är litet medför emellertid att utbredningen av primär zon, utifrån beräknade strömningstider, inte behöver utökas enbart för att inkludera infiltrationsområdet. När det gäller avgränsning av den primära zonen gäller 100 dagars strömningstid till vattentäktzonen som en rekommendation för den primära zonen yttre begränsning

1.6 **Sekundär skyddszon**

Den sekundära skyddszonens utsträckning kring Klinthedens vattentäkt baseras på bl.a. strömningstider i grundvattenzonen. För bedömning av den sekundära zonen utbredning kring Solbackens vattentäkt har i tillägg till ovanstående även rinntidsberäkningar för flödet i Rickleån uppströms uttagsplatsen gjorts. För att uppfylla syftet med den sekundära zonen har därför utgångspunkten främst varit att det är grundvattenmagasinet i den geologiska formationen som skall skyddas istället för att strikt göra avgränsningar utifrån framräknade skyddsavstånd.

1.7 **Miljöbalkens allmänna hänsynsregler**

I 2 kap miljöbalken (1998: 808) finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

2. **Läsanvisning och disposition**

I avsnitt 3 i denna bilaga anges skyddsföreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet Klintheden-Solbacken.

I avsnitt 4 anges allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna, ex. information om ikraftträdande och tillstånd.

I avsnitt 5 anges definitioner av vissa begrepp.

Generella bestämmelser och information om annan lagstiftning av relevans för vattenskyddsområdet, men som inte är orsakad av skyddsföreskrifterna i detta specifika vattenskyddsområde, anges i avsnitt 6.

3. Skyddsföreskrifter för Klinthedens och Solbackens vattentäkter

§ 1 Vattentäktsson

Inom vattentäktssonen får endast vattentäktssverksamhet bedrivas. Marken inom detta område får endast disponeras av vattentäktssinnehavaren, d.v.s. huvudmannen för vattentäkten.

§ 2 Petroleumprodukter

Primär skyddsson

Permanent eller tillfälliga lagringsplatser för petroleumprodukter med större volym än 50 liter ska vara försedda med sekundärt skydd och kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Oljetankar inomhus avsedda för uppvärmning av bostadshus omfattas inte av tillståndsplikt.

Övrig hantering av petroleumprodukter i större volym än 50 liter är förbjuden. Förbud gäller inte för transport av petroleumprodukter eller för drivmedel i fordon och arbetsmaskiner som är i bruk.

Sekundär skyddsson

Nytablering av lagringsplatser för petroleumprodukter med större volym än 250 liter kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Oljetankar inomhus avsedda för uppvärmning av bostadshus omfattas inte av tillståndsplikt.

Övrig hantering av petroleumprodukter i större volym än 250 liter får inte ske utan tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Tillståndsplikt gäller inte för transport av petroleumprodukter eller för drivmedel i fordon och arbetsmaskiner som är i bruk.

§ 3 Växtskyddsmedel, växtnäringssämnen och kemikalier

Primär skyddsson

Yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel är förbjuden. Hantering av övriga kemikalier i större mängd än normal hushållsbrukning kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Undantaget från tillståndsplikt är transport av kemikalier.

Sekundär skyddsson

Yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel och hantering av kemikalier i större mängd än normal hushållsbrukning kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Undantaget från tillståndsplikt är transport av kemikalier.

§ 4 Tåktverksamhet, schaktnings- och underjordsarbeten

Primär skyddszon

Sand- och gruståkt eller annan tåktverksamhet är förbjuden. Husbehovståkt för egen fastighet ska anmälas till berörd tillsynsmyndighet.

Maskinell schaktning, borrhning, pålning och spontning kråver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

Sekundär skyddszon

Maskinell schaktning, borrhning, pålning och spontning kråver anmälan till berörd tillsynsmyndighet.

§ 5 Avledning av avloppsvatten

Primär skyddszon

Nyetablering av enskild avloppsanläggning med utslåpp till mark eller vatten är förbjuden.

Ändring av befintlig avloppsanläggning får inte ske utan tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

Sekundär skyddszon

Nyetablering och ändring av enskild avloppsanläggning med utslåpp till mark eller vatten kråver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

§ 6 Upplag, mellanlagring och deponering

Primär skyddszon

Deponering, upplag, mellanlagring och bearbetning av farligt avfall, förorenade massor samt massor med okänd föroreningsbelastning är förbjudet. Tillfålliga upplag av massor i samband med underhållsåtgårder ska anmälas till berörd tillsynsmyndighet.

Deponering, upplag, mellanlagring och bearbetning av asfalt, oljegrus, och vågsalt är förbjudet.

Upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande som avses låggas upp längre än ett år utan övertäckning kråver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Brännved för uppvårmning av enskilt bostadshus är undantaget från tillstånd.

Sekundär skyddszon

Deponering, upplag, mellanlagring och bearbetning av farligt avfall, förorenade massor samt massor med okänd föroreningsbelastning kråver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet. Tillfålliga upplag av massor i samband med underhållsåtgårder ska anmälas till berörd tillsynsmyndighet.

Deponering, upplag, mellanlagring och bearbetning av asfalt, oljegrus, och vägsalt kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

Upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande som avses läggas upp längre än ett år utan täckning kräver anmälan till berörd tillsynsmyndighet. Brännved för uppvärmning av enskilt bostadshus är omfattas inte av anmälningsplikt

§ 7 Utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten

Primär skyddszon

Ny anläggning för utvinning eller lagring av energi i jordlager, berg eller vatten kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

§ 8 Transport av farligt gods

Primär och sekundär skyddszon

Transport av farligt gods är förbjuden. Förbudet gäller inte transportleder som är anvisade för farligt gods.

§ 9 Uppställning, tvätt och tankning av fordon

Primär skyddszon

Uppställning av arbetsfordon över natten eller längre utan uppsikt är endast tillåten om åtgärder vidtas för att förhindra förorening av mark eller grundvatten. Uppställning på gårdsplan eller i garage i anslutning till bostadsfastighet betraktas som under uppsikt.

Tvätt av motordrivna fordon med avfettningsmedel eller liknande produkter är förbjuden utom vid godkänd tvätthanläggning.

Tankning av fordon får endast ske under övervakning och med tankmunstycke försett med automatisk avstängning.

Sekundär skyddszon

Tvätt av motordrivna fordon med avfettningsmedel eller liknande produkter är förbjuden utom vid godkänd tvätthanläggning.

§ 10 Jordbruk och djurhållning

Primär skyddszon

Nyetabletering av djurhållning utöver 3 djurenheter, eller väsentlig utökning av befintlig djurhållning, kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

Nyetablering av djurhållning utöver 1 djurenhet kräver anmälan till berörd tillsynsmyndighet.

Uppläggning av ensilage direkt på mark är förbjudet. Obrukbara/kasserade ensilagebalar får endast komposteras på tät platta.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av djurhållning utöver 3 djurenheter, eller väsentlig utökning av befintlig djurhållning, ska anmälas till berörd tillsynsmyndighet.

Uppläggning av ensilage direkt på mark är inte tillåtet. Obrukbara/kasserade ensilagebalar får endast komposteras på tät platta.

§ 11 Enskilda grundvattentäkter

Primär skyddszon

Nyetablering av brunn för enskild grundvattentäkt kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av brunn för enskild grundvattentäkt kräver anmälan till berörd tillsynsmyndighet.

§ 12 Väghållning

Primär skyddszon

Spridning av vägsalt är förbjudet. Spridning av saltblandad sand med maximalt 20 kg salt/m³ sand är undantaget förbud.

§ 13 Annan miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Miljöfarlig verksamhet som inte regleras i någon av föregående paragrafer och som innebär risk för förorening av yt- eller grundvatten är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Nyanläggning av miljöfarlig verksamhet som inte regleras i någon av föregående paragrafer och som innebär risk för förorening av yt- eller grundvatten kräver tillstånd från berörd tillsynsmyndighet.

4. Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna

4.1 Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt då beslutet träder i kraft. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken gäller skyddsföreskrifterna från denna tidpunkt även om de överklagas.

För befintliga anläggningar och verksamheter träder föreliggande föreskrifter i kraft två år efter den dag som beslut om skyddsföreskrifterna har tagits om inte särskild tidsfrist gäller enligt specifik skyddsföreskrift eller om inte miljönämnden meddelar något annat.

Därefter får verksamhet eller anläggning som omfattas av förbud inte bedrivas. Vidare får verksamhet eller anläggning som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter inte bedrivas efter denna tidpunkt om inte tillstånds- eller anmälningsplikten uppfylls.

4.2 Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter att dessa föreskrifter har fastställts.

4.3 Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om det. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, miljöförvaltningen samt vattentäktens huvudman.

4.4 Ersättning

Skyddsföreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Om en sakägare anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Talan om ersättning eller inlösen förs i mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. miljöbalken.

4.5 Tillstånd

När tillstånd krävs för en verksamhet enligt dessa föreskrifter, får sådant medges av den kommunala miljönämnden. Tillståndets giltighet kan tidsbegränsas och förenas med villkor. En förutsättning för ett tillstånd är att den sökande kan visa att verksamheten kan utföras och drivas utan risk för skada på yt- eller grundvattenförekomsten.

Den tillståndssökande tar kontakt med tillsynsmyndigheten som lämnar besked om vilket underlagsmateriel som ska lämnas in för att en bedömning ska kunna göras.

Tillstånd enligt föreliggande skyddsföreskrifter krävs normalt inte om en verksamhet har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalkens 9 kap (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap (vattenverksamhet) eller 12 kap (jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken. Vid tillståndsprövning enligt 9, 11 och 12 kap miljöbalken ska det tas hänsyn till att verksamheten är lokaliserad inom skyddsområde för vattentäkt.

I dessa föreskrifter kan dock föreligga förbud mot viss miljöfarlig verksamhet och därmed krävs dispens från föreskrifterna. Verksamhet som är anmälningspliktig enligt 9, 11 eller 12 kap kan vara tillståndspliktig/förbjuden enligt dessa föreskrifter.

- 4.6 **Dispens från meddelade skyddsföreskrifter**
Om det finns särskilda skäl får den kommunala miljönämnden meddela dispens från dessa skyddsföreskrifter, under förutsättning att det inte motverkar syftet med skyddet. Dispens kan förknippas med särskilda villkor. Innan dispens eller tillstånd/medgivande medges ska samråd ske mellan kommunens miljönämnd och vattentäktens huvudman.
- 4.7 **Påföljd**
Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra ansvar enligt 29 kap 2-2a §§ samt 8 § miljöbalken (1998:808).
- 4.8 **Tillsyn**
Den kommunala nämnden är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen (2011:13) eftersom vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna fastställts av kommunen. Kommunen ska i sin tillsyn se till att skyddsföreskrifterna följs.
- 4.9 **Övrig lagstiftning**
Tillstånd och dispens enligt dessa föreskrifter innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver skyddsföreskrifterna gäller bl.a. vad som innefattas av gällande författningar. I avsnitt 6 ges några viktiga exempel på bestämmelser som måste beaktas inom vattenskyddsområdet.
- 4.10 **Avseende petroleumprodukter**
För hantering av petroleumprodukter gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd vid lagring av brandfarliga vätskor.
- 4.11 **Avseende växtnäringsämnen**
Spridning av växtnäringsämnen eller lagring av naturgödsel regleras av förordning SFS (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket.

4.12 **Avseende täktverksamhet, schaktnings- och underjordsarbeten**
Schaktningsarbeten, grävning och andra markarbeten som syftar till att förändra grund- eller ytvattnets djup eller läge får inte utföras utan anmälan till länsstyrelsen eller tillstånd från mark- och miljödomstolen, enligt reglerna i 11 kap miljöbalken om vattenverksamhet.

4.13 **Ny lagstiftning**
Ny eller ändrad lagstiftning, som fastställts eller ändras efter beslutsdatum för skyddsföreskrifterna och som utökar skyldigheterna för sakägare inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

4.14 **Uppsättning av skyltar och stängsel**
Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar kommunen för att det sätts upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. För uppsättning av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av vägghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen.

Vid platser där risken för förorening av vattentäkten är särskilt stor, t.ex. vid en befintlig verksamhet eller vägkorsning nära uppströms vattentäktens intagspunkt, skall skyltar sättas upp som upplyser om vattenskyddsområdet. Även där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna kan vid behov tillhandahållas av vattentäktens huvudman, men bekostas av verksamhetsutövaren.

4.15 **Transport av farligt gods**
Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods.

4.16 **Hur man överklagar**
Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Västerbottens län. Överklagandet skall dock skriftligen skickas in till Robertsfors kommun senast **x dag x månad x år** (datum = 3 v efter det att beslutet har kungjorts i ortstidning).

Om överklagandet har inkommit i rätt tid kommer kommunen att skicka vidare överklagandet till Länsstyrelsen.

4.17 **Upphävande av gamla vattenskyddsområden**
Tidigare meddelade beslut om vattenskyddsområde för Klinthedens och Solbackens vattentäkter upphör att gälla den dag beslutet om det nya vattenskyddsområdet med dess skyddsföreskrifter vinner laga kraft.

5. Definitioner av begrepp

Anvisade leder

I "Sverige Atlas 2004: Vägval" finns rekommenderade transportvägar för farligt gods som utarbetats av respektive länsstyrelse i samarbete med kommuner, näringsliv och räddningstjänst.

Arbetsfordon

Arbetsfordon är fordon som är avsedda att användas vid verksamhetsutövning. Fordon som är avsedda enbart för personbefordran och är fördedda med 9 sittplatser eller färre är undantaget. Arbetsfordon kan vara traktorer, lastbilar, transportfordon, grävmaskin, vält etc. Även arbetsfordon uppställda för reparation omfattas.

Arbetsmaskin

Arbetsmaskin är alla maskiner som inte är fordon och som drivs med flytande bränsle eller innehåller oljor. Arbetsmaskiner kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk etc.

Avfall

Med avfall menas alla föremål, ämnen eller substanser som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten definieras ej som avfall i dessa föreskrifter..

Berörd tillsynsmyndighet

Med berörd tillsynsmyndighet avses den instans som ska svara för prövning och tillsyn på miljö- och hälsoskyddsområdet för den aktuella verksamheten.

Deponering

Med deponering avses uppläggning och förvaring av avfall på marken där avfall förvaras under längre tid än ett år.

Djurhållning och djurenhet

I begreppet djurhållning inkluderas:

- Nötkreatur, häst, get, får eller svin
- Pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur

Med en djurenhet avses vad som anges i miljöprövningsförordningen (2013:251) 2 kap.

Farligt gods

Farligt gods är den sammanfattade benämningen på ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport. Formellt utgör farligt gods sådana ämnen och föremål vars transport är reglerad i ADR-S och RID-S. Begreppet transport omfattar förflyttning av godset med ett transportmedel samt lastning och lossning, förvaring och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Fordon

Med fordon avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Hantering

I dessa skyddsföreskrifter definieras hantering som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Materialtäkt

Med materialtäkt avses täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Normal hushållsförbrukning

Med normal hushållsförbrukning avses hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna som man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Schaktning

Med schaktningsarbeten avses här sänkning av markytan på område motsvarande en yta i storleksordningen 100 m² eller större. Schaktningsarbete i samband med underhåll av ledningar, vägar och liknande omfattas inte.

6. Generella bestämmelser och information

Här anges hänvisningar till lagstiftning som gäller generellt och som därmed inte är orsakade av skyddsföreskrifterna för ett specifikt vattenskyddsområde. Antingen gäller restriktionerna överallt eller så aktiveras de av annan lagstiftning då ett vattenskyddsområde inrättas.

Vidare ges i detta avsnitt under rubriken *Allmän information* viktiga råd och anvisningar för verksamheter som berör vattenskyddsområdet.

Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter m.m.)

Generella bestämmelser

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, NFS 2003:24, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde.

Allmän information

Vattentäkter måste skyddas från föroreningar som kan skada dricksvattnet. Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter) är särskilt besvärliga föroreningar och det räcker med en mycket liten mängd för att allvarligt skada en vattentäkt och göra vattnet odrickbart. Oljeföroreningar är ofta svårsanerade och kan bli kvar under mycket lång tid i mark och grundvatten.

Bekämpningsmedel

Generella bestämmelser

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) finns föreskrifter om användningen av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:7.

Bestämmelserna innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos kommunen. Tillsynsmyndigheten skall sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillstånd kan medges eller inte, och om tillstånd ges meddela under vilka förutsättningar detta gäller. Syftet med bestämmelsen är att kunna skydda vattenförsörjningen såväl genom att förebygga föroreningar av vattentäkter som att vidta åtgärder vid förorenade täkter.

Allmän information

Bekämpningsmedel i grundvattenmagasin och ytvattendrag är allvarliga hot mot vattenförsörjningen i många områden i Sverige. Exempel finns på

dricksvattenbrunnar som har stängts på grund av för höga koncentrationer av bekämpningsmedel.

Vid användning av kemiska bekämpningsmedel bör därför extra stor försiktighet iakttas i anslutning till ytvattendrag, diken, dräneringsrör, brunnar, etc., samt där risk finns för avrinning till dessa pga. av markens beskaffenhet och lutning. Miljöpåverkan i grundvatten av bekämpningsmedel blir extra stor där jordens mullhalt är låg och där täta jordlager inte överlagrar grundvattenmagasinet. Bekämpningsmedel bör dessutom bara appliceras vid lugnt väder när risken för spridning med vind är begränsad.

Växtnäringsämnen, mm

Generella bestämmelser

Förordning (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket anger ett antal krav avseende gödselhantering, djurhållning och växtodling. Förordningen reglerar bl.a. utformning av lagringsutrymmen för stallgödsel och bestämmelser för påfyllning och täckning av flytgödsel- och urinbehållare. Utrymmen för lagring av stallgödsel ska vara utformade så att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker.

I Statens jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, SJVFS 2004:62, samt i föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, SJVFS 2012:41 anges ett antal krav och försiktighetsmått avseende spridning av gödsel.

Allmän information

Spridning av växtnäringsämnen i närheten av ytvattendrag eller på områden med genomsläppliga jordar och närhet till grundvattenytan innebär en stor risk för negativ påverkan på vattenkvaliteten i både yt- och grundvatten. Detta kan leda till att vattenförsörjning äventyras. Stigande nitrathalter är t.ex. ett vanligt förekommande problem för grundvattentäkter i jordbruksområden och är oftast kopplat till växtnäringsläckage från jordbruket.

En begränsning av växtnäringsläckaget är särskilt viktig i områden med sandiga-siltiga jordar med intensivt jordbruk. Det är särskilt viktigt att i områden med viktiga grundvattentillgångar tillse att grödor och mängd/tidpunkt för gödsling anpassas så att växtnäringsläckaget minimeras.

För att minska risken för avrinning till ytvattendrag i anslutning till vattentäkt bör ett skyddsavstånd tillämpas. Skyddsavståndet bör anpassas efter lutning- och vegetationsförhållanden på plats. Brist på uppfångande vegetation och stor lutning kräver det största skyddsavståndet. Även spridningstekniken och val av tidpunkt för spridning kan minska risken för avrinning. Spridning i växande gröda ger betydligt mindre läckage än spridning på vattenmättad eller tjälad mark.

Skogsbruk

Generella bestämmelser

Enligt Skogsvårdslagen (SFS 1979:429) och dess följdförfattning från Skogstyrelsen, SKSFS 1993:2, gäller bl.a. att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till Skogstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor före avverkning. I Skogsvårdslagen anges även övriga bestämmelser som gäller för skogsmark.

Vattenverksamhet

Generella bestämmelser

Enligt miljöbalken 11 kap. krävs tillstånd för vattenverksamhet. Med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning, och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vattenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning, rensning i vattenområden, samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge.

Upplag och deponier

Generella bestämmelser

Naturvårdsverkets förordning (SFS 2001:512) om deponering av avfall samt Naturvårdsverkets Handbok 2004:2 med allmänna råd ger vägledning till hur negativ påverkan på yt- och grundvatten från avfallsdeponering kan förebyggas och undvikas.

Täkter och markarbeten

Generella bestämmelser

Täkt av berg och grus etc. regleras av 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Torvtäkt för energiändamål omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter. Täkt för husbehov kräver normalt inte tillstånd, dock kan det krävas anmälan enligt 9 kap miljöbalken.

Allmän information

Grustäkter utgör en potentiell risk för föroreningsspridning till grundvatten eftersom det skyddande jordlagret här är borttaget och närheten till grundvattenytan i allmänhet är mindre än i omgivande mark. Vidare är grustäkter av naturliga skäl belägna i de mest genomsläppliga delarna av t.ex. en isälvsavlagring. Mindre grustäkter är också ofta utsatta för risken att avfall deponeras. Tillfartsvägar ska därför vara väl avspärrade och markägaren ska vara väl informerad om risker med förorening. Oanvända täkter ska återställas med ett skyddande vegetationstäck.

Energianläggningar

Generella bestämmelser

Enligt förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till den kommunala nämnden inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten. Kommunen får föreskriva att det skall fordras tillstånd av nämnden för att inrätta en sådan anläggning inom kommunen eller inom vissa delar av denna, om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön.

Allmän information

Befintliga anläggningar etablerade före 1 dec 2001 är inte tillståndspliktiga men ska uppfylla de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken. Befintliga anläggningar bör dock av ägaren anmälas till den kommunala miljönämnden.

Inrättande av värmepumpsanläggning och borrning av energibrunn ska alltid utföras fackmannamässigt av sakkunnig samt enligt SGUs kriterier för Normbrunn 97. Särskilt viktigt är det att brunnen inte utgör en möjlig spridningsväg för föroreningar från markytan till grundvattenmagasinet i jord eller berg. Det är också viktigt att köldmedium inte kan läcka ut till omgivande jord eller berg vid drift eller underhåll.

Transport av farligt gods

Generella bestämmelser

Lag (SFS 2006:263) om transport av farligt gods reglerar transporter av gods som kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom. Enligt lagen skall den som transporterar farligt gods eller lämnar farligt gods till någon annan för transport vidta de skyddsåtgärder och de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra och begränsa att godset, genom transporten eller genom obehörigt förfarande med godset vid transport på land, orsakar sådana skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som beror på godsets farliga egenskaper. I Förordning (SFS 2006:311) finns föreskrifter som ansluter till lagen (SFS 2006:263).

Terrängkörning

Generella bestämmelser

Terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) reglerar körning med motordrivet fordon i terrängen. Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är alltid förbjuden i hela landet på barmark. På snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog är terrängkörning förbjuden om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen, samt på snötäckt jordbruksmark, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken.